

V Jornades
Culturals
Euroregionals

“Nous Turismes Culturals”

17 i 18 de juny a Olot

+ info:
www.txac.cat
apartat JORNADes/as/ées

V Jornadas
Culturales
Euroregionales

“Nuevos Turismos Culturales”

17 y 18 de junio en Olot

+ info:
www.txac.cat
apartado JORNADes/as/ées

V Journées
Culturelles
Eurorégionales

“Nouveaux Tourismes Culturels”

17 et 18 juin à Olot

+ info:
www.txac.cat
section JORNADes/as/ées

Organitza:

Transversal
Xarxa d'activitats culturals

Amb la col·laboració de:

PROCURA
Promoció de la Cultura de Projecció

admp
ASSOCIATION
DES DIRECTEURS
DES AFFAIRES
CULTURELLES
MEDITERRANÉENNES

ICM
GESTORS CULTURALS
DE LES ILLES BALEARS

Amb el suport de:

EM
Euregio Pírenes Mediterrània

**Generalitat
de Catalunya**

LC

SUDOE
INTERREG
IV

Ajuntament d'Olot

EUROPEAN UNION
NEW EUROPEAN
GROWTH PACT

EUROREGIÓ PIRINEUS MEDITERRÀNIA

V JORNADES CULTURALS EUROREGIONALS

"NOUS TURISMES CULTURALS"

OLOT 17 I 18 DE JUNY DE 2010

Presentació

Les Jornades Culturals Euroregionals afronten la seva V edició, ja consolidades plenament, generant un bon àmbit per al coneixement dels actors culturals i per al debat dels temes més actuals.

Fins avui, els destinataris d'aquestes jornades han estat els diversos agents culturals: estudiants universitaris, polítics amb responsabilitats en el terreny de la cultura, gestors culturals, artistes, investigadors, directors d'equipaments culturals i responsables de la conservació i valorització patrimonial.

Aquest any, el tema de les Jornades resulta idoni per a l'obertura a agents del sector turístic, tant o més actius que els anteriors en l'intercanvi de coneixements i experiències.

Tot i que les relacions entre cultura i turisme han estat llargament debatudes, les tensions són inevitables: si des de la cultura s'observa el turisme com un fenomen d'explotació d'uns recursos fràgils, sovint sense el rigor i el respecte necessari; els professionals del sector turístic demanen respostes adequades, sistemes per a millorar els incentius, la qualitat i la rendibilitat en l'explotació econòmica dels recursos.

És per això que hi voldríem convidar també els agents d'aquest sector i d'altres col·laterals com geògrafs, urbanistes, responsables ambientals, per tal de provocar una reflexió conjunta sobre casos pràctics, que generin el debat a l'entorn del procés que transforma els recursos culturals en productes turístics, de manera que puguem posar les bases d'una relació harmònica entre els dos sectors que defineixen els nous turismes culturals.

Desenvolupament de les Jornades

La ciutat d'Olot, que acollirà les V Jornades, està situada en el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, al nord-est de Catalunya, i des de fa alguns anys està immersa en el debat entre turisme, natura i cultura.

El primer dia de les Jornades es plantejarà el debat, especificat en tres taules: Recursos – Discursos – Productes, amb la participació de reconeguts actors del sectors cultural, turístic i acadèmic, que exposaran diversos casos pràctics per tal de fer evident com s'ha desenvolupat el procés de transformació des del recurs cultural fins al producte turístic.

El segon dia de les Jornades s'ha plantejat com el camp de proves pràctic d'aquest mateix procés de transformació, de manera que s'ha proposat a tres empreses del sector turístic que dissenyin sengles itineraris, a partir de tres recursos culturals del context local, adequats als participants de les Jornades. Així és que, a més de poder seguir els itineraris, les empreses turístiques i els agents culturals implicats ens explicaran quin ha estat el procés que han seguit per al seu disseny.

Com ja és tradicional, les Jornades també programaran sessions de *showcases* on es puguin donar a conèixer aquelles iniciatives novedoses relacionades amb el turisme cultural que tinguin lloc en el marc de l'Euroregió Pirineus Mediterrània.

Anella Cultural

De fa alguns anys que la xarxa Transversal impulsa el projecte Anella Cultural, que promou l'ús intensiu de les tecnologies de la informació i el coneixement en el terreny cultural. És per això que, com a organitzadora de les Jornades, Transversal vol posar al servei dels ponents i dels participants aquesta eina que permetrà la participació remota i en viu des de qualsevol punt connectat, amb especial incidència en les ciutats de Toulouse, Palma de Mallorca i Montpeller.

Esperem que aquestes jornades us complaquin i siguin d'utilitat en la recerca de noves i fructíferes relacions entre els diversos actors culturals, turístics i acadèmics. Per això us esperem a Olot el 17 i 18 de juny.

Programa

17 DE JUNY

09:30 RECEPCIÓ I ACREDITACIÓ DELS PARTICIPANTS

10:30 SESSIÓ INAUGURAL

Sr. Xavier Solà Cabanyes – President de Transversal.

Hble. Sr. Joan Manuel Tresserras – conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.*

Sr. Àngel Cortadelles i Bacaria – director general de Relacions Internacionals de la Generalitat de Catalunya.

Itre. Sr. Lluís Sacrest Villegas – alcalde d'Olot.

11:30 CONFERÈNCIA INAUGURAL

Dr. José Antonio Donaire- Professor de la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona (UdG) i director de l'Institut Superior d'Estudis Turístics.

12:30 TREBALL PER GRUPS – PRESENTACIÓ DE LES TAULES DE TREBALL

Recursos

Queden lluny les experiències d'interrelació entre la cultura i el turisme centrades, exclusivament, en el patrimoni monumental, els museus, l'arqueologia o el paisatge. Avui hem anat descobrint les múltiples possibilitats del patrimoni immaterial com el vi, la gastronomia, els festivals artístics, o fins i tot l'intangibles: rutes literàries, itineraris en espais bèl·lics, turisme espiritual. Hi ha límit? Quin és el veritable interès que poden generar aquestes propostes?

Moderador, Sr. Damià Moragas- responsable de l'Àrea de Turisme del Laboratori de Cultura i Turisme del Centre d'Innovació BARCELONA MEDIA.

Discursos

No n'hi ha prou amb tenir el recurs, cal promoure un discurs que l'adeqüi a un públic concret, que potenciï aquells atractius i els situï en les coordenades espai/temps pròpies per a la seva transformació en un producte. Tot s'hi val? S'ha d'adaptar el recurs per a un públic determinat o cal buscar el recurs en funció del públic?

Moderador, Sr. Joan Caballol – tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Tortosa, àrees de Comerç i Cultura. Vicepresident de l'Àrea Emissora de l'Associació Catalana d'Agències de Viatges (2001-2009).

Productes

El sector turístic reclama més eficiència econòmica. El sector cultural mira amb recel operacions de transformació de les activitats culturals en parcs temàtics. Com podem generar productes turístics sense perdre el caràcter cultural? Quines són les característiques mínimes perquè un producte sigui rendible? És compatible la rendibilitat econòmica i el rigor cultural?

Moderador, Sr. Martí Sabrià – secretari de la Unió d'Empresaris d'Hostaleria i Turisme de la Costa Brava Centre. Professor col·laborador del Màster de Gestió Turística d'ESADE Universitat Ramon Llull.

13:30 PAUSA PER DINAR LLIURE

15:00 TAULES RODONES PER GRUPS

Recursos

Sr. Damià Moragas – moderador

Sra. Maria Àngela Vilallonga- directora de la Càtedra M. Àngels Anglada. Promotora d'estudis sobre la relació entre la literatura i el paisatge, amb la creació d'itineraris literaris.

Sr. Christian Bataillou - professor de la Universitat de Perpinyà i responsable del màster Relacions Transfrontereres i dels diplomes universitaris Gestió Euroregional, Turisme Transfronterer i Xarxa i Bases de Dades.

Discursos

Sr. Joan Caballol – moderador

Sr. Rafael López-Munné - geògraf i fotògraf. Docent a l'Escola de Turisme i Oci de la Universitat Rovira i Virgili (URV). Membre del consell editorial de la revista *Descobrir Catalunya*.

Sra. Margalida Castells – professora associada a la Universitat de les Illes Balears, coordinadora de l'itinerari d'Interpretació del Patrimoni del Màster Oficial Interuniversitari en Gestió Cultural (Universitat Oberta de Catalunya –Universitat de Girona-Universitat de les Illes Balears). Responsable de projectes de l'empresa ALEA Serveis Professionals SL.

Productes

Sr. Martí Sabrià – moderador.

Sr. Jaume Font- subdirector general de programació turística de la Generalitat de Catalunya.

Sr. Tomàs París – director dels Serveis de Promoció Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament d'Eivissa.

16:30 PAUSA CAFÈ

16:50 CONCLUSIONS EN SESSIÓ GENERAL

Dr. José Antonio Donaire – moderador
Dr. Damià Moragas, Sr. Joan Caballol, Sr. Martí Sabrià.

17:45 TAULA RODONA D'EXPERTS INTERNACIONALS (Anella Cultural)

Coordinador de la taula, des d'Olot:
Sr. Jordi Tresserras – Laboratori/ Observatori de Turisme Cultural. Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona.

Des de Nova York:
Sra. Donna J. Keren – Vicepresidenta sènior, de la secció d'Investigació de Turisme i Economia de la NYC & Company, Oficina de Turisme de la ciutat de Nova York.

Des de Toulouse:
Sr. Laurence Tibere* – professor de la Universitat de Toulouse.

Des d'Andorra:
Cristina Yáñez Aldecoa - professora del Centre d'Estudis Virtuals i Extensió Universitària - Universitat d'Andorra.

Presencial a Olot:
Advanced Music- SONAR – Festival de Músiques Avançades – Barcelona.
Exposa el cas: sr. Josep Font, gestor cultural.

19:00 'SHOWCASES'

Sessió d'exposició de bones pràctiques. Una interessant mostra de projectes que

saben lligar la cultura amb l'oferta turística, procedents de les diferents regions de la Pirineus Mediterrània.

20:30 FINAL DE LA SESSIÓ

22:00 ESPECTACLE I ANIMACIÓ: STANDARD

Amb STANDARD, la nostra intenció no és fer un espectacle estàndard. No hi ha res més avorrit que un espectacle que transiti pels camins de la legalitat i la normalitat. A partir d'una dramaturgia de Marc Rosich, amb una selecció de textos seus i poemes de Martí Sales, els actors Jordi Andújar i Alícia González Laa ens presenten diversos retrats fragmentaris de les nostres vides estandarditzades, de l'absurd que s'amaga darrere la nostra quotidianitat. El caràcter de cabaret literari dels textos es veu subratllat per la veu de Sabina Szpunberg i el piano de Víctor Gallardo, oferint-nos com a contrapunt de l'escena una mostra dels estàndards jazzístics més afamats.

18 DE JUNY

08:30 CAFÈ

09:00 PRESENTACIÓ DELS ITINERARIS

Sessió general en la qual els agents implicats en el disseny dels itineraris explicaran el procés que han seguit per a la seva elaboració.

10:00 INICI DEL PRIMER TORN DELS ITINERARIS

Itinerari A:

La construcció cultural del paisatge

La preponderància del sentit de la vista per percebre la realitat que ens envolta converteix el paisatge en un mer escenari. En canvi, en el moment que utilitzem tots els sentits per relacionar-nos amb l'entorn, deixem de tenir un paisatge pla i unidimensional, per obtenir-ne molts de diferents, carregats d'un alt nivell de subjectivitat, que varien amb el temps i que estan fortament vinculats a la nostra experiència. El gust, l'oïda, el tacte i l'olfacte amplien les connexions que construïm amb els indrets, permetent-hi establir uns vincles molt més sòlids que si utilitzem únicament la vista.

Laura Puigbert – Observatori del Paisatge*

Gonçal Portabella – A peu

Itinerari B:

Gestió educativa de l'espai natural

El *making off* d'una visita guiada. Com des de les empreses de guiatges pedagògics es plantegen els itineraris en referència a un espai natural protegit com és el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Seguint una ruta habitual de les que s'oferten als turistes que visiten la zona, no en coneixerem el què sinó el perquè: els criteris de selecció dels continguts i el procés de construcció del discurs, tot analitzant les interrelacions que s'estableixen entre els volcans, l'home i l'entorn que s'ha vist modificat per una erupció volcànica.

Josep M. Prats Santaflorentina – Parc Natural Zona Volcànica Garrotxa
Octavi Bonet – Tosca, educació ambiental

Itinerari C:

Art i arquitectura integrada

Ruta pels paisatges arquitectònics que ens proposen les obres dels arquitectes Aranda, Pigem i Vilalta (RCR arquitectes: premi FAD –diversos anys-, premi AIT From Bed to Bar 2004, premi COAC –diversos anys-, premi Contractworld –anys 2005 i 2006-, premi Nacional de Cultura de la Generalitat de Catalunya 2005, etc.), establint un diàleg amb l'entorn on paisatge i arquitectura es confonen. Un recorregut pels sentits emmarcat en el paisatge volcànic que impregna tota la Garrotxa.

Ramon Vilalta – RCR Arquitectes
Eva Duran - Educ'art

11:30 INICI DEL SEGON TORN DELS ITINERARIS

13:00 DINAR OFERT PER L'ORGANITZACIÓ

Una experiència singular que, de la mà del prestigiós Restaurant Les Cols (dues estrelles Michelin), convida els participants a recordar els pícnic en els prats de la vora del riu Fluvià.

15:30 CONCLUSIONS GENERALS

Dr. José Antonio Donaire

Sr. Eusebi Casanelles, director del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.
Coordinador del Seminari Internacional sobre Turisme Industrial a l'Euroregió celebrat el
20 i 21 de maig al MNACTEC. Exposarà les conclusions obtingudes en aquest seminari.

16:30 COMUNICACIONS GENERALS DE L'EUROREGIÓ

Sr. José Luís Melendo – Aragó.
Sr. Alain Roth - Midi-Pyrénées.
Sr. Valentí Sallas – Catalunya.
Representant de Balears*.
Representant de Languedoc Rosselló*.

17:30 CLAUSURA DE LES JORNADES

Sr. Philippe Mestre – director AECT.
Sra. Antònia Sabartés – secretària general de l'Euroregió.
Iltre. Sr. Lluís Sacrest – alcalde d'Olot.

18:15 FI DE LES JORNADES

* Assistència pendent de confirmar